

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра економіки підприємства та організації підприємницької діяльності
(найменування кафедри)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістр

зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

(шифр та найменування спеціальності)

за освітньою програмою «Економіка та стратегія розвитку підприємства»
на тему: «Управління конкурентоспроможністю підприємства (на прикладі
ТОВ «БУДГРАДМОНТАЖ»)»

Виконавець:

студент факультету ФЕУП

Карась Аліна Ростиславівна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

д.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Грінченко Раїса Володимирівна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА	5
1.1. Економічна сутність конкурентоспроможності підприємств.....	5
1.2. Фактори, що впливають на конкурентоспроможність підприємства ..	11
1.3. Аналіз існуючих підходів щодо оцінювання рівня конкурентоспроможності підприємств	19
РОЗДІЛ 2. ХАРАКТЕРИСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ ТА ДОСЛІДЖЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТОВ «БУДГРАДМОНТАЖ»	26
2.1. Загальна характеристика та аналіз фінансово-економічної діяльності ТОВ «БУДГРАДМОНТАЖ».....	26
2.2. Аналіз впливу чинників на конкурентоспроможність ТОВ «БУДГРАДМОНТАЖ».....	36
2.3. Оцінка конкурентоспроможності ТОВ «БУДГРАДМОНТАЖ».....	40
РОЗДІЛ 3. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТОВ «БУДГРАДМОНТАЖ»	45
3.1. Шляхи вдосконалення маркетингової діяльності на підприємстві	45
3.2 Розробка рекомендацій щодо диверсифікації діяльності ТОВ «БУДГРАДМОНТАЖ».....	50
ВИСНОВКИ	61
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	64
ДОДАТКИ	Error! Bookmark not defined.

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. В сучасних кризових умовах одним із найважливіших питань для бізнесу стало підтримування та вдосконалювання існуючого рівня конкурентоспроможності. Економіка країни у воєнний час потребує конкурентоспроможних будівельних підприємств, які здатні підтримувати економічний стан держави за рахунок податків, надавати нові робочі місця та відновлювати інфраструктуру України.

Водночас, конкурентоспроможність підприємства є широким явищем, яке розглядається та досліджується з різних точок багатьох суміжних дисциплін. Більш того, різні сфери бізнесу, або галузі створюють специфічні умови для діяльності, і як результат суттєво впливають на конкурентоспроможність підприємства.

Таким чином, конкурентоспроможність підприємства є найважливішим завданням будівельного сектору, яка визначає взаємовідносини між підприємством та ринковим середовищем.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню поняття конкурентоспроможності підприємства присвячені численні праці світових та вітчизняних вчених – О. О. Гетьман, Дж. Л. Гібсон, Н. І. Горбаль, Д. М. Іванцевич, Крамаренко В.І.

Мета роботи – дослідження конкурентоспроможності підприємства та розробка рекомендацій для її підвищення для будівельних підприємств.

Головними **завданнями** магістерської роботи є:

- 1) визначити поняття конкурентоспроможності підприємства;
- 2) з'ясувати фактори, що впливають на конкурентоспроможність підприємства;
- 3) розглянути методи оцінки конкурентоспроможності підприємства;

4) провести організаційно-економічну характеристику ТОВ «БУДГРАДМОНТАЖ»;

5) проаналізувати фактори впливу на конкурентоспроможність підприємства ТОВ «БУДГРАДМОНТАЖ»;

6) здійснити оцінку конкурентоспроможності підприємства ТОВ «БУДГРАДМОНТАЖ»;

7) розробити рекомендації щодо управління конкурентоспроможністю ТОВ «БУДГРАДМОНТАЖ»;

Об'єкт дослідження – підприємство ТОВ «БУДГРАДМОНТАЖ» та його конкурентоспроможність.

Предмет дослідження – управління конкурентоспроможністю підприємства.

Методи дослідження. У процесі дослідження проблеми підвищення конкурентоспроможності підприємства використовувались такі різноманітні методи дослідження, серед яких: емпіричні – спостереження, порівняння, вимірювання, розрахунок; методи експериментально-теоретичного рівня – аналіз, синтез.

Інформаційну базу дослідження складають дані аудиторських та фінансових звітів ТОВ «БУДГРАДМОНТАЖ», інформація з періодичних видань, наукові статті, підручники вітчизняних та закордонних фахівців, опитування працівників підприємства та експертів в сфері будівництва.

Науковий результат відображається у наданих рекомендацій щодо можливих шляхів підвищення конкурентоспроможності підприємства, які можуть використовуватися у діяльності ТОВ «БУДГРАДМОНТАЖ».

Результати розрахунків проведено за допомогою стандартної комп'ютерної програми Microsoft Office Excel

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (50 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 76 сторінок. Основний зміст викладено на 68 сторінках. Робота містить 26 таблиць, 9 рисунків.

ВИСНОВКИ

Сьогодні, в час воєнного стану, нестабільної роботи всієї економіки перед кожним підприємством постає питання стабільної і безперебійної роботи. Все це потрібне для того аби підприємства підтримувати економіку держави та примножували податки.

В першому розділі магістерської роботи було досліджено теоретико-методичні основи управління конкурентоспроможністю, функції конкуренції, визначено ієрархію категорій “конкурентоспроможність”, описано властивості категорії “конкурентоспроможність підприємства”. Проаналізовано фактори, які впливають на конкурентоспроможність підприємств. Описані методи вимірювання конкурентоспроможності, обґрунтовано переваги та недоліки даних методів.

Об’єктом аналізу у другому розділі магістерської роботи було обрано ТОВ «БУДГРАДМОНТАЖ». Якщо зробити загальний висновок по всім показникам, то можна сказати, що компанія веде ефективну економічну діяльність попри зменшення прибутку через пандемію коронавірусної інфекції та повномасштабного вторгнення росії.

За результатами SWOT та PEST-аналізів, підприємства складено відповідні висновки щодо можливостей та ризиків подальшого розвитку фірми та формування комплексу конкурентоспроможних заходів. Рекомендованою стратегією для ТОВ «БУДГРАДМОНТАЖ» є консервативна стратегія. Ця позиція характерна для привабливих компаній у стабільному середовищі.

Проведено порівняльний аналіз конкурентоспроможності чотирьох будівельних компаній, використавши експертний метод. За результатами дослідження можна прийти до висновку, що досліджуване підприємство являється лідером серед будівельних підприємств міста Миколаєва. Однак поступається місцем фірмам-гігантам на північному ринку будівництва України таким як ТОВ «КАДОРР ГРУП» та ТОВ «БУДОВА». ТОВ «БУДГРАДМОНТАЖ» відстає від своїх основних конкурентів за рахунок

низької популярності компанії, рівнем надійності клієнтів, але виграє за показником «ціна об'єктів та послуг».

Метод «багатокутник конкурентоспроможності» також підтверджує той факт, що найбільш конкурентоспроможним є будівельна компанія ТОВ «БУДОВА». ТОВ «БУДГРАДМОНТАЖ» знаходиться на третьому місці. Будівельна компанія ТОВ «БУД-ГАРАНТ» має найнижчі показники.

В третьому розділі магістерської роботи було визначено та обґрунтовано заходи щодо підвищення конкурентоспроможності ТОВ «БУДГРАДМОНТАЖ». Виходячи з аналізу конкурентоспроможності ТОВ «БУДГРАДМОНТАЖ», було прийнято рішення про впровадження ефективної стратегії маркетингу на підприємстві.

Було запропоновано створення сайту компанії, розроблено план рекламних заходів, розраховано необхідні витрати та обґрунтовано доцільність впровадження даної стратегії. Зроблено висновки, що введення даної маркетингової стратегії могло б суттєво підвищити конкурентоспроможність ТОВ «БУДГРАДМОНТАЖ» та збільшити його дохідність. Очікується, що така активна рекламна компанія дасть можливість збільшити обсяг реалізації що найменше на 10%. Розрахунок ефективності запропонованої маркетингової компанії показав, що на кожну гривню вкладену у маркетинговий бюджет, очікується 12,7 гривні приросту доходу компанії.

Другим заходом підвищення конкурентоспроможності є розробка рекомендацій щодо диверсифікації діяльності ТОВ «БУДГРАДМОНТАЖ». Було запропоновано провести диверсифікацію діяльності, а саме будівництво модульних будинків. На наш погляд, в умовах, коли багато людей втратили своє житло, це є вкрай важливим. У дипломній роботі було описано переваги, доцільність та раціональність даної рекомендації. Розраховано витрати, графік виконання робіт, а також прогноз показників ефективності проекту будівництва модульних будинків. Зроблено висновки, що будівництво модульних будинків можливе без додаткових інвестицій у основні фонди компанії, оскільки все

необхідне обладнання у компанії є в наявності, тому додаткових інвестицій потребують лише обігові кошти.

Вважаємо, що ці заходи здатні підвищити конкурентоспроможність ТОВ «БУДГРАДМОНТАЖ», збільшити його прибуток та покращити його стратегічні позиції на ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Партута О. К., Фесенко Т. В. Конкурентоспроможність підприємства та механізм її забезпечення. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 5. С. 56–61.
2. Дмитрієв І. А., Кирчата І. М., Шершенюк О. М. Конкурентоспроможність підприємства: підручник. Київ: КНЕУ, 2019. 450 с.
3. Лупак Р. Л., Васильців Т. Г. Конкурентоспроможність підприємства: навч. посібник. Львів, 2020. 584 с.
4. Кузьмін О.Є. Конкурентоспроможність підприємства: планування та діагностика. *Економічні науки*. 2021. № 15. С. 150-154.
5. Брінь П. В. Динамічне оцінювання конкурентоспроможності підприємства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2019. № 28(1). С. 62-68.
6. Рзаєв, Г.І. Конкурентоспроможність підприємства та аналітичне спрямування її оцінки. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2019. № 4. С. 60-63.
7. Олейнікова О. О. Оцінки конкурентоспроможності підприємства економіка. *Фінанси. Право*. 2020. № 12(1) С. 19-23.
8. Шевчук, Н. А. Аналіз шляхів підвищення конкурентоспроможності продукції. *Сучасні проблеми економіки і підприємництва*. 2020. №25. С. 84-89.
9. Шкварчук Л.О. Фінансовий аналіз: навч. посібник. Київ, 2018. 382 с.
10. Сенишин О. С., Кривешко О. В. Маркетинг: навч. посібник. Львів, 2020. 347 с.
11. Ковалевська А. В., Родченко В. Б., Леонт'єва Ю. Ю. Стратегія підприємства: навч. посібник. Харків, 2015. 282 с.
12. Пилипенко О. В. Стратегічний аналіз: навч. посібник. Київ, 2018. 350 с.
13. Шевченко Л. С. Конкурентоспроможність бізнесу: навчально-методичний посібник. Харків, 2020. 161 с.

14. Микитюк П. П., Крисько Ж. Л., Овсянюк-Бердадіна О. Ф., Скочиляс С. М. Інноваційний розвиток підприємства: навч. посібник. Тернопіль, 2015. 224 с.
15. Дикань В.Л., Боровик Ю.Т., Полякова О.М. Забезпечення конкурентоспроможності підприємств: навч. посібник. Харків, 2017. 415 с.
16. Кузьмін О.Є Економічна ефективність використання основних засобів. *Управління якістю*. 2021. № 11. С. 30-42.
17. Кваско А. В. Аналіз методів оцінки конкурентоспроможності підприємства. *Ефективна економіка*. 2021. № 12. С. 28-31.
18. Штельман Н.О. Основні помилки та правила створення ефективної реклами. *Економіка: реалії часу*. 2019. № 4. С 13-19.
19. Шпаганко А. Сутність поняття «стратегічна конкурентоспроможність». *Економіка України*. 2019. № 6. С. 45-49.
20. Тарнавська Н. П. Управління конкурентоспроможністю підприємств: теорія, методологія, практика. *Актуальні проблеми економіки*. 2020. № 179. С. 35-44.
21. Омеляненко Т. В., Барабась Д. О., Вакуленко А. В. Управління конкурентоспроможністю підприємства: навч. посібник. Київ, 2022. 319 с.
22. Іванов Ю. Б., Кизим М. О., Тищенко О. М. Управління конкурентоспроможністю підприємства: навч. посібник. Харків, 2022. 320 с.
23. Дмитрієв І.А., Кирчата І.М., Шершенюк О.М. Конкурентоспроможність підприємства: навч. посібник. Суми, 2020. 340 с.
24. Балабаш О. С. Обґрунтування потенціалу фінансової стійкості підприємства як економічної категорії. *Науковий вісник*. 2020. № 17 (118). С. 14-21.
25. Кошельок Г.В. Сучасні методи оцінки конкурентоспроможності підприємства. *Економіка підприємства: сучасні проблеми теорії та практики: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Одеса, 14-15 вересня 2021 р.)*. Одес. Нац. екон. ун-т, МОН України. Одеса, 2021. С. 15-16.
26. Воронкова В. Г., Меліхова Т. О. Умови виживання організації в умовах невизначеності та адаптації до змін. *Ефективна економіка*. 2020. № 11. С. 16-18.

27. Соколова Л. В. Теоретико-методологічна платформа розробки системи адаптації підприємств до змін зовнішнього середовища. *Економіка та управління підприємствами*. 2020. № 3. С. 206-211.

28. Турчіна С. Г. Управління змінами в контексті стратегічного розвитку підприємств. *Вісник Сумського національного аграрного університету*. 2023. № 3. С. 13–18.

29. Ахновська І. О. Методичний підхід до оцінки фінансового стану суб'єктів малого підприємництва. *Вісник ДонНУ. Серія В. Економіка і право*. 2013. № 1. С. 10–15.

30. Бондаренко А. Ф., Балацький Є. О. Маркетинг: навч. посіб. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2015. 397 с.

31. Гончарук Т. В., Шумка М. Л. Портретна характеристика сучасного підприємця. *Філософія фінансової цивілізації: людина у світі грошей*: матеріали міжнар. філос.-екон. читань, 10-11 черв. 2020 р. Львів, 2020. С. 282-289.

32. Економіка та організація підприємницької діяльності: навч. посіб / За заг. ред. Н. В. Сментини. К: ФОП Гуляєва В.М, 2019. 320 с.

33. Кирилова Л. І. Принципи оцінки економічної ефективності інвестиційних проектів. *Економіка промисловості*. 2019. N 3. С. 122-126.

34. Ковальов А. І., Шевченко В. В. Удосконалення інвестиційної діяльності підприємств. *Науковий вісник*. № 21 (200). 2023. С. 92–99.

35. Малиш І. Аналіз чутливості показників ефективності інвестиційних проектів. *Економічний аналіз*. 2018. Вип.8. С. 441-445.

36. Карась А.Р., Грінченко Р.В. Стратегічні аспекти забезпечення стійкого розвитку торговельних підприємств. *Науковий студентський вісник. Одеський національний економічний університет. Факультет економіки та управління підприємництвом*, 2023. № 39 (2). С. 82-85.

37. Карась А.Р., Танасюк І. М. Теоретичні та практичні засади забезпечення стійкого розвитку підприємств торгівлі на ринку будівельних товарів: стратегічний аспект. *Науковий студентський вісник. Одеський національний*

економічний університет. Факультет економіки та управління підприємництвом, 2023. № 38. С. 138-142.

38. Папаїка О. О., Поспелова Н. М. Нематеріальна сфера економіки: умови для налагодження плідного середовища розвитку підприємств: монографія. Донецьк, 2020. 263 с.

39. Семененко І. М. Обґрунтування господарських рішень і оцінювання ризиків: навчальний посібник. *Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля*. Харків : Лідер, 2018. 370 с.

40. Черната Т. М. Оцінка ефективності інвестиційних проектів за критерієм чистого приведенного доходу. *Фінанси України*. 2019. № 10. С. 109-118.

41. Державна служба статистики України: веб-сайт. URL: <https://www.km.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 24.11.2023).

42. Торгово-промислова палата України : веб-сайт. URL: <https://ucci.org.ua/> (дата звернення: 24.11.2023).

43. Державна інспекція архітектури та містобудування України: веб-сайт. URL: <https://diam.gov.ua/> (дата звернення: 24.11.2023).

44. Петренко Д. Г. Напрямки ефективного розвитку підприємств будівельної промисловості. *Технологічний аудит та резерви виробництва*. 2021. № 2. С. 54-57.

45. Обсяги виконаних будівельних робіт за 2021-2022 р. : веб-сайт. URL: <https://gmk.center/ua/news/obsyag-vikonanih-budivelnih-robit-za-2022-rik-skorotivsy-na-56-r-r/> (дата звернення: 24.11.2023).

46. Загальна площа будівель, прийнятих в експлуатацію : веб-сайт. URL: https://ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/bud_20.htm (дата звернення: 24.11.2023).

47. Модульне будівництво - технологія майбутнього : веб-сайт. URL: https://dbn.co.ua/publ/modulne_budivnictvo_tekhnologija/51-1-0-1144 (дата звернення: 24.11.2023).

48. Що потрібно знати про модульні житлові будинки : веб-сайт. URL: <https://barn.com.ua/modulni-zyli-budynky/> (дата звернення: 24.11.2023).

49. Будівельний портал : веб-сайт. URL: <https://barn.com.ua/modulni-zyli-budyanky/> (дата звернення: 24.11.2023).

50. Модульні будинки - новий тренд в Україні : веб-сайт. URL: <https://karpatybud.com.ua/statti/modulni-karkasni-budyanky/> (дата звернення: 24.11.2023).